

Huvudman

Stiftelsen Växjö Islamiska Skola
Org.nr. 802424-2904

Beslut

Datum 2025-02-17

Dnr SI 2024:1462

Sida 1 (13)

Ärendet

Tillsyn av den enskilda huvudmannen Stiftelsen Växjö Islamiska Skola

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Växjö Islamiska Skola att senast **fredag den 25 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande ägar- och ledningskretsens lämplighet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Växjö Islamiska Skola inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Växjö Islamiska Skola ska vidta följande åtgärder

Ägar- och ledningsprövning

Huvudmannen ska se till att samtliga företrädare inom huvudmannens ledningskrets är lämpliga att bedriva skolverksamhet. Detta genom att se till att IA:s uppdrag som styrelseledamot tillika styrelseordförande i Stiftelsen Växjö Islamiska Skola upphör (2 kap. 5 och 5 a-b §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:1462) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån en inkommen uppgift om eventuella missförhållanden våren 2024 inlett en riktad tillsyn av Stiftelsen Växjö Islamiska Skola. Tillsynen har omfattat bestämmelserna gällande ägar- och ledningsprövning. Syftet med en ägar- och ledningsprövning är bland annat

att avgöra om personerna som ingår i prövningen är lämpliga att bedriva skolverksamhet.

Lämplighetsprövningen har avsett både de fysiska personerna och den juridiska personen. I ärendet har material inhämtats från huvudmannen samt Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket och Center mot våldsbejakande extremism (CVE). Vidare har kreditupplysningar från Upplysningscentralen inhämtats i ärendet. Kontakt har även tagits med Diskrimineringsombudsmannen och Säkerhetspolisen, och sökningar har gjorts i Arbetsmiljöverkets diarium. I tillsynen har representanter för huvudmannen intervjuats. Därtill har uppgifter inhämtats från Polismyndigheten samt från CVE. Huvudmannen har fått möjlighet att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet. Under ärendets gång har huvudmannen inkommit med ett antal yttranden. Huvudmannen har även inkommit med flera videos och skriftliga handlingar till stöd för sin inställning, bland annat anmälningar till Polis- och Ekobrottsmyndigheten, skrivelser avseende stämningsansökningar gentemot huvudmannen, brev till huvudmannen, rapporter från Växjö kommun avseende huvudmannens verksamheter, ett personligt brev från IA samt ett utlåtande av en extern expert, tillika professor.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Föreläggande

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Inkommen uppgift

I uppgiften som inkom till Skolinspektionen i januari 2024 anges att styrelseordföranden i Stiftelsen Växjö Islamiska Skola, IA, vid en fredagsbön i moskén har hållit en predikan och då gjort uttalanden om jihad. Enligt uppgiftslämnaren framstår innehållet i predikan som potentiellt skadligt då det strider mot de grundläggande värderingarna i det svenska samhället. Till uppgiften har bifogats ett videoklipp av delar av predikan på arabiska. I videoklipppet visas en svensk översättning i textformat. Av videoklipppet framgår det att majoriteten av åhörarna är vuxna och att det bland åhörarna finns några barn.

Skolinspektionen har låtit auktoriserade tolkar genomföra transkribering på arabiska av det som sägs i videoklipppet samt därefter översättning till svenska. I videoklipppet finns flera uttalanden som handlar om jihad (se närmare nedan under rubriken *Yttrande från CVE*). Det uttalas exempelvis att muslimernas utsatta situation i världen idag är ett resultat av att muslimer har övergett jihad och att jihad inte lärs ut i skolorna och i hemmen.

Yttrande från CVE

Skolinspektionen har inhämtat ett skriftligt yttrande från CVE i egenskap av expertmyndighet.¹ CVE har förevisats den inkomna videon, transkriberingen och översättningen. CVE har ombetts att, utifrån sitt uppdrag, yttra sig över 1. betydelsen av uttalandena i den inkomna uppgiften, samt 2. hur uttalandena förhåller sig till våldsbejakande extremism.

Av yttrandet från CVE framgår bland annat följande.

Betydelsen av begreppet jihad

I denna del anger CVE följande. Begreppet jihad kan översättas till strävan, kamp eller ansträngning. Inom islam är termen starkt förknippad med religiöst motiverad väpnad kamp, men den har också använts för att beteckna en personlig strävan inom religiös efterlevnad. Inom våldsbejakande islamistisk extremism fyller jihad - i bemärkelsen väpnad kamp - en central religiös, politisk och strategisk funktion. Eftersom islam rymmer skilda perspektiv på vad jihad innebär och hur konceptet kan implementeras, är det nödvändigt att se till uttalandets kontext och specifika innehåll. Specifika ordval, referenser eller försök att besvara när, hur och varför jihad kan tillämpas i en modern kontext, kan ge en tydligare bild av vad personen åsyftar med begreppet.

I uttalandet refererar talaren enligt CVE återkommande till begreppet jihad och betonar vikten av att genomföra jihad inom islam. CVE redogör i sitt yttrande för de formuleringar/referenser i uttalandet som visar att talaren med begreppet jihad genomgående avser väpnad kamp och beskriver respektive formulering/citats koppling i betydelsen väpnad kamp.

CVE uppger bland annat att referens till att älska döden ”...*jag har tagit med mig folk som älskar döden så som de älskar livet*” och referens till profetens följeslagare ”*Vi måste lära våra barn att genomföra jihad och berätta för*

¹ CVE:s fyra huvuduppgifter är följande. Att främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå; att verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet; att ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism; att samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik.

dem om profetens följeslagare som bara åt dadlar men la dessa åt sidan för att genomföra jihad" utgör formuleringar som är välbekanta inom våldsbejakande islamistiska kretsar och som betonar eller anspelar på en strävan att dö som martyrer. Att referenserna förekommer i våldsbejakande islamistiska sammanhang innebär enligt CVE inte att talaren sympatiserar med organisationer som al-Qaida eller Islamiska staten.

CVE uppger vidare att talaren använder referens till fruktan: *"Fienden fruktade profeten [...] redan en månad förväg, för muslimerna var kända för sin jihad"*. Talaren beskriver hur profeten var fruktad, som ett positivt resultat av muslimernas utövande av jihad, vilket måste tolkas som relaterat till våldsutövning. Våldsutövning och injagande av fruktan framställs härmed som någonting positivt.

Vidare använder talaren referens till krig: *"Jihad har blivit...terrorism, eller folk säger att den som genomför jihad är djävulen, i princip. För jihad lärs inte ut i skolorna och jihad lärs inte ut i hemmen. Folk har börjat bli rädda för krig. Gud den allsmäktige har gjort det till vår plikt att genomföra jihad och jihad är islams mest aktningsvärda plikt"*. Stycket kan enligt CVE tolkas på flera sätt. Det kan tolkas som ett förminskande av terrorism - ett beklagande av att vissa typer av våldshandlingar betecknas som terrorism av kritiker. Det kan även tolkas som ett beklagande av att terrorister beskriver sina våldsdåd som uttryck för jihad. Det finns emellertid ingen anledning att lyfta hur genomförandet av jihad har misskrediterats om det inte är väpnad kamp som avses. Talarens fokus är enligt CVE inte att jihad som begrepp används för snävt, utan att jihad inte implementeras och förmedlas till nästa generation muslimer. I sammanhanget, där behovet av undervisning om jihad betonas, får stycket tolkas som att muslimer distanserar sig från jihad eftersom det är kopplat till väpnad kamp.

Enligt CVE visar talarens språkbruk och referenser sammantaget att han åsyftar religiöst motiverad väpnad kamp när han refererar till jihad, inte enbart någon form av inre strävan.

Hur uttalandet förhåller sig till våldsbejakande extremism

I denna del anger CVE följande. Uttalandet innehåller enligt CVE ingen konkret uppmaning att genomföra våldshandlingar eller att delta i väpnade konflikter. De specifika uppmaningar som finns om engagemang i Palestinakonflikten kan inte anses vara våldsbejakande.

CVE konstaterar att uttalandet däremot har våldsbejakande dimensioner. Detta mot bakgrund av följande. Talaren uppmanar till att muslimska barn ska uppfostras att förstå vikten av religiöst motiverad väpnad kamp. Talaren betonar vidare vikten av att barn inpräntas vikten av jihad i hem och skolor. Utifrån de exempel som talaren ger innefattar detta en

beredskap och önskan att offra jordelivet för paradiset genom att dö i strid. Att ingjuta fruktan i fienden lyfts även fram som ett positivt attribut. Talaren betonar också att muslimska föräldrar har brustit genom att inte förmedla betydelsen av jihad till sina barn. Formuleringarna utgör en indirekt uppmaning till närvarande åhörare att förmedla vikten av jihad till muslimska barn i hem och skolor. Talaren betonar även att genomförandet av jihad, i bemärkelsen väpnad kamp, utgör en plikt för muslimer idag. Han knyter avsaknaden av jihad, samt en bristande beredskap och vilja att genomföra jihad, till muslimers utsatthet. Genom att koppla avsaknaden av jihad till den muslimska gemenskapens utsatthet knyter talaren an till framträdande narrativ inom våldsbejakande islamistiska rörelser.

CVE konstaterar att talaren har en auktoritetsställning inom den religiösa församlingen och att uttalandet görs inför en stor grupp människor i olika åldrar. Deras förutsättningar att ta till sig uttalandet, dess referenser och uppmaningar kommer att variera. Frånvaron av en djupare problematisering av begreppet jihad som väpnad kamp, resonemang om tillämpningen av jihad samt vad plikten att genomföra jihad innebär, lämnar ett tolkningsutrymme för åhörarna. De åhörare som behärskar arabiska förstår att talaren avser jihad i bemärkelsen religiöst motiverad kamp, men åhörarna kan komma att göra olika tolkningar av budskapet. Oavsett talarens avsikt med att betona vikten av jihad, vilket är svårt att avgöra, kan denna typ av uttalanden få konsekvenser som går bortom talarens intentioner. Att inte tydliggöra resonemang för att undvika missförstånd vittnar i bästa fall om stor oförsiktighet.

Huvudmannens invändningar

Representanter för huvudmannen, inklusive IA, har förevisats videoklipppet och i samband med det getts möjlighet att muntligen bemöta innehållet i det. På Skolinspektionens frågor uppgav representanterna bland annat att IA är verksamhetschef för skolan och är närvarande i verksamheten dagligen, att det stämmer att det är IA som håller i predikan/talar i videoklipppet samt att det fanns vårdnadshavare, men inte elever, närvarande vid predikan.

Huvudmannen har även getts möjlighet att skriftligen yttra sig över allt material av betydelse i ärendet och har inkommit med flera yttranden.

Huvudmannen har muntligen och skriftligen anfört i huvudsak följande.

Det finns en grupp personer som vill huvudmannen illa och som har uttryckt hot gentemot bland annat IA. De polisanmälningar och stämningsansökningar som getts in i ärendet visar att det finns bakomliggande hot mot skolan och IA och att det finns personer som har en illvilja mot skolan och som inte drar sig för att vidta åtgärder.

Videoklipppet med uttalandet om jihad är taget ur sitt sammanhang och speglar inte hela situationen. Klippet visar endast några minuter av predikan som hölls inför 150–200 personer. På videoklipppet syns inte när aktivister kommer in i moskén och hotar IA. Dessa personer, som tidigare uttalat att "blod ska spillas i moskén", avbröt predikan i syfte att sabotera för huvudmannen. Uttalandet om jihad var ett direkt resultat av dessa provokationer. Predikan behandlade huvudsakligen uppförandekoder under vistelsen i moskén och innan avbrottet gjordes inget uttalande om jihad. IA talade om jihad endast för att lugna ner stämningen och försöka hitta ett mellanläge där IA till viss del kunde tillmötesgå den uppviglande gruppen utan att förespråka våldsutövning. Denna del av predikan är improviserad i en mycket obehaglig situation. Inskickade videos visar att videoklipppet är taget ur sitt sammanhang.

Huvudmannen delar inte CVE:s analys av begreppet jihad eller hur det användes av IA. Jihad kan användas för att referera till en väpnad kamp, men har sitt ursprung i att betraktas som en strävan, vilket var IA:s avsikt. Det har aldrig funnits någon avsikt att uppmåna barn till väpnad kamp och han har inte uttryckt någon uppmaning till detta, inte heller någon underliggande uppmaning. CVE:s slutsatser indikerar en partiskhet och förutfattad tolkning snarare än en objektiv bedömning av uttalandena.

Huvudmannen har inhämtat ett expertutlåtande avseende videon och IA:s predikan, vilket ger en väsentligen annan bild än CVE:s analys.² Huvudmannen framhåller sammanfattningsvis följande av utlåtandet. IA:s tal måste ses i sitt sammanhang. IA:s uttalande gjordes i syfte att lugna ned den situation som uppstod då aktivisterna avbröt predikan. IA gjorde ett försök att relatera till aktivisternas krav på att IA skulle uppmåna till jihad, men istället ta över aktivisternas diskurs och ändra deras argument om jihad och framställa det till att gälla "ekonomisk hjälp till palestinier" och att "be för dem". IA lyckas få tyst på aktivisterna och få fram sitt budskap i slutet av sitt tal till åhörarna. CVE:s tolkning är baserad på spekulationer och inte av vad som objektivt faktiskt har sagts i IA:s tal.

Huvudmannen har vidare anfört att det i den översättning som Skolinspektionen har låtit genomföra av videoklipppet finns vissa felöversättningar. Ett exempel är att det, i översättningen, felaktigt anges "vi måste lära våra barn att genomföra jihad", vilket rätteligen borde ha översatts till "vi måste uppfostra våra barn enligt jihad", där det förstnämnda kan förstås antyda en uppmaning till våld medan det senare avser att fostra barn i moral och värderingar. En annan felaktighet är att det, i översättningen, anges att "folk har börjat bli rädda för krig", vilket borde ha översatts till "folk har börjat bli rädda för *det här* kriget", där det

² Utlåtande av Masoud Kamali, professor av sociologi och socialt arbete, Uppsala 7 oktober 2024.

förstnämnda kan förstås som en beklagan över att människor är mindre benägna att gå ut i krig, medan det senare är ett uttryck för hur människor skräms av situationen i Palestina.

Vidare anger huvudmannen att IA:s uttalande gjordes i en predikan utan någon koppling till skolverksamheten och att uttalandet inte har påverkat elevernas trygghet. I uttalandet finns inte någon uppmaning att genomföra våldshandlingar eller delta i väpnade konflikter. Uttalandet är en isolerad händelse och det saknas indikationer på systematiska problem eller olämplighet i ledningskretsen. Tvärtom har IA, under 40 år, aktivt verkat för att främja demokratiska värderingar i det svenska samhället. Huvudmannens, och IA:s, strävan är att fostra elever till att bli medborgare med respekt för de värderingar som samhället vilar på. IA:s bidrag till samhället bör värderas utifrån hela IA:s insats, och inte ett uttalande som tagits ur sitt sammanhang, missförstått och använts i ett negativt syfte. Varken Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen har funnit några risker kopplade till huvudmannen eller dess verksamheter. Till stöd för detta har huvudmannen bland annat lämnat in ett personligt brev från IA, rapporter från Växjö kommun avseende huvudmannens verksamhet samt ombett Skolinspektionen att ta kontakt med medarbetare på Polismyndigheten och Säkerhetspolisen som de har haft kontakt med.

Inhämtade muntliga uppgifter från Polismyndigheten m.m.

Skolinspektionen har, vid kontakt med Polismyndigheten, talat med två medarbetare som har haft personlig kontakt med IA. Vid samtal med dessa två medarbetare har i huvudsak följande framkommit. En av medarbetarna har uppgett att samarbetet med IA enbart varit positivt och att IA har varit mycket hjälpsam. Den andra medarbetaren har uppgett att kontakten med IA bland annat har varit i syfte att stämma av stämningen hos församlingsmedlemmarna inför koranbränningar. Detta har lett till diskussioner och samverkan kring fri- och rättigheter, särskilt demonstrationsfriheten, och det har varit tydligt att IA har haft förståelse för detta. Det har varit ett väldigt bra utbyte och en väldigt god samverkan med IA.

Skolinspektionen har även berett Säkerhetspolisen tillfälle att yttra sig över huvudmannens uppgifter men har inte fått någon återkoppling.

Kompletterande uppgifter från CVE

Medarbetare vid CVE har uppgett i huvudsak följande med anledning av huvudmannens yttrande hänförligt till videoklippet. CVE ifrågasätter inte huvudmannens uppgifter om att det har varit en hätsk stämning i den aktuella situationen, att IA kan ha tillmötesgått de protesterande personerna för att lugna situationen samt att den sista delen av predikan varit improviserad i en pressad situation. Vad gäller de felöversättningar som huvudmannen gör gällande saknar dessa betydelse för bedömningen att IA:s uttalanden om jihad avser väpnad kamp. CVE vidhåller

sammantaget sin bedömning att de uttalanden som IA gör om jihad avser väpnad kamp och att de exempel på jihad som ges i den aktuella delen av predikan uteslutande handlar om väpnad kamp. Det som huvudmannen anfört i sitt kommunikeringsvar föranleder därmed inte någon annan bedömning från CVE än den som framgår av tidigare ingivet yttrandet i ärendet.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda efter ansökan godkännas som huvudmän för bland annat förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem. Godkännande ska enligt 2 kap. 5 § andra stycket lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Vidare krävs enligt bestämmelsens tredje stycke att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten. Enligt bestämmelsens andra stycke ska prövningen enligt 5 § tredje stycket, i fråga om en juridisk person, avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

Av 2 kap. 5 b § skollagen framgår att en sökande inte ska anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för våld, tvång eller hot, diskriminering eller kränkande behandling eller påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

Av förarbeten till bestämmelsen ovan framgår bland annat följande. Som en del i ägar- och ledningsprövningen ska en bedömning göras av företrädarnas lämplighet i övrigt. Eftersom syftet med prövningen är att förhindra att oseriösa aktörer verkar inom välfärdssektorn kan det räcka med att det finns brister i detta hänseende hos en person för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt (Prop. 2021/22:157 s. 49).

Med det demokratiska styrelseskicket avses folkstyrelsens och rättsstatens principer och institutioner. Av 1 kap. 1 § regeringsformen framgår att folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt samt att den offentliga makten utövas under lagarna. Med ett motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter avses t.ex. att argumentera mot opinionsfriheter, mot rätt till kroppslig integritet och rörelsefrihet och att uppmuntra till våld mot dem som vill utnyttja fri- och rättigheter. (Prop. 2021/22:157 s. 121).

I förarbetena anges att uttrycket risk avser en konkret risk, alltså inte en obetydlig, oklar eller avlägsen risk för att barn eller elever kommer att utsättas för de företeelser som anges i punkterna 1–3. Konkreta omständigheter måste alltså finnas som talar för en risk som inte är ringa. Prövningen ska begränsas till uppgifter av viss dignitet och som kan härledas med säkerhet. Av förarbetena framgår vidare att även privata uttalanden och beteenden får beaktas om de uttrycker sådan brist på respekt för demokratiska värderingar eller för annat som anges i skolans värdegrund eller i skollagen eller andra författningar att det finns en risk för att barn och elever kan komma att fara illa om den enskilde eller en juridisk person för vilken denne är företrädare godkänns som huvudman. Exempel på sådant handlande kan vara att på sociala medier uppmäna till våldshandlingar mot en viss gruppering eller att delta i våldsbejakande möten (Prop. 2021/22:157 s. 70 och 120).

Det som provas är risken för att barn kan komma att utsättas för de specifika företeelser som anges i demokrativillkoren. En risk kan t.ex. bedömas finnas om den som ansöker om godkännande eller, om den sökande är en juridisk person, denne eller dess företrädare enligt 2 kap. 5 a §, i sociala medier har gett uttryck för så starka positiva åsikter om våldsanvändning, diskriminering, motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket att det bedöms finnas en konkret risk för att denne i verksamheten rekryterar personal med samma åsikter och att barn eller elever därigenom kommer att utsättas för påverkan som syftar till ett motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. En annan risk som kan bedömas finnas är att någon av de personer som omfattas av prövningen personligen kan komma att medverka i utbildningen och utsätta barnen för sådana ageranden. Det är dock viktigt att det görs en helhetsbedömning av samtliga omständigheter, där bl.a. tidsaspekten har betydelse (Prop. 2021/22:157 s.70).

I 26 kap. 3 § första stycket 5 skollagen anges att Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 §.

Skolinspektionens bedömning

Ledningskretsen

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ledningskretsen: IA såsom styrelseledamot tillika styrelseordförande samt OA, AI, NH och HT såsom styrelseledamöter.

Lämplighetsbedömning

Vid lämplighetsbedömningen är fråga huruvida Stiftelsen Växjö Islamiska Skola uppfyller de krav på lämplighet som ställs i skollagen för att få bedriva skolverksamhet. Av skollagen följer att såväl den juridiska personen som företrädarna för denna måste vara lämpliga att bedriva skolverksamhet. Vid lämplighetsprövningen ska var och en i ledningskretsen bedömas lämplig. Det räcker enligt förarbetena att en av personerna i ledningskretsen bedöms som olämplig för att lämplighetskravet inte ska anses uppfyllt.

Lämplighetsbedömning avseende IA

I de utdrag som Skolinspektionen inhämtat från Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket och Upplysningscentralen har det inte framkommit något som talar för att IA inte skulle vara lämplig att bedriva skolverksamhet. Det är därmed de uttalanden som IA gjort i moskén i samband med en predikan och som framgår av ett videoklipp, som Skolinspektionen har att ta ställning till.

Det är i utredningen ostridigt att IA i samband med en predikan i församlingens moské har gjort uttalanden om jihad. Det Skolinspektionen har att bedöma är om IA:s uttalanden medför att han inte kan anses som lämplig.

Såsom framgår ovan kan begreppet jihad användas i flera olika betydelser. Skolinspektionen behöver därför först ta ställning till i vilken betydelse begreppet använts i den aktuella predikan. CVE har uppgett att det – mot bakgrund av IA:s språkbruk och de referenser IA använder i predikan – är tydligt att IA åsyftar religiöst motiverad väpnad kamp när han pratar om jihad. CVE framhåller härvid de referenser IA gör till att älska döden, till profetens följeslagare, till fruktan och till krig. CVE redogör i yttrandet för respektive referens koppling till väpnad kamp.

Huvudmannen, som ifrågasätter dels översättningen i vissa delar, dels CVE:s opartiskhet, gör däremot gällande att IA använt begreppet jihad i betydelsen strävan. Vidare anför huvudmannen att den del i predikan där IA pratade om jihad endast utgör en liten del av predikan samt att IA använde begreppet jihad för att lugna ner den situation som uppstod i moskén.

Det framgår av utredningen att CVE inte ifrågasätter att det har varit en hätsk stämning i den aktuella situationen, att IA kan ha tillmötesgått de

protesterande personerna för att lugna situationen samt att den sista delen av predikan kan ha varit improviserad i en pressad situation. CVE vidhåller dock att de exempel som IA ger i predikan uteslutande handlar om väpnad kamp. De påstådda felöversättningarna och huvudmannens övriga invändningar ändrar därför inte CVE:s bedömning av att IA använt begreppet jihad i betydelsen väpnad kamp.

Skolinspektionen ifrågasätter inte huvudmannens invändning att IA:s uttalanden om jihad endast utgör en liten del av predikan och att uttalandena gjordes för att lugna ner den hätska situationen i moskén. Oavsett vilken avsikt IA har haft med uttalandena får det dock, mot bakgrund av vad som framgår av CVE:s yttrande, anses utrett att de uttalanden om jihad som IA gjort har avsett väpnad kamp. Skolinspektionen ser ingen anledning att ifrågasätta CVE:s yttrande eller opartiskhet.

Frågan är här efter om IA:s uttalanden om jihad i betydelsen väpnad kamp innebär en konkret risk för att elever på Växjö Islamiska skola utsätts för påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket. Med ett motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter avses enligt förarbetena till exempel att uppmuntra till våld mot dem som vill utnyttja fri- och rättigheter, att på sociala medier uppmäna till våldshandlingar mot en viss gruppering eller att delta i våldsbejakande möten. Av förarbetena framgår att det ska finnas konkreta omständigheter som talar för en risk som inte är ringa samt att en sådan risk kan finnas om någon av de personer som omfattas av prövningen personligen kan komma att medverka i utbildningen och utsätta barnen för sådana ageranden.

CVE konstaterar att IA inte har uttalat någon konkret uppmaning att genomföra våldshandlingar eller att delta i väpnade konflikter, men att uttalandet har våldsbejakande dimensioner. Detta mot bakgrund av att IA framhåller vikten av jihad [i betydelsen väpnad kamp] inom religionen och beklagar att denna betydelse inte förmedlas till barn i hem och skolor, använder referenser som lovordar en beredskap och önskan att dö som martyr, beklagar att jihad i denna bemärkelse inte inpräntas i muslimska barn av föräldrar och skolor, vilket får ses som en indirekt uppmaning till att det ska ske, samt knyter muslimska gemenskapens utsatthet till avsaknaden av jihad vilket är ett tongivande narrativ inom våldsbejakande extremism.

Huvudmannen har invänt att uttalandena har gjorts utanför skolverksamheten, att uttalandena inte har påverkat elevernas trygghet samt att IA inte har uppmanat till att genomföra jihad. Huvudmannen har vidare invänt att IA:s uttalanden är en engångsföreteelse som provocerats fram i en pressad och hotfull situation, att IA under lång tid har verkat för att främja demokratiska värderingar i det svenska samhället samt att både IA:s

och huvudmannens strävan är att fostra elever till att bli medborgare med respekt för de värderingar som samhället vilar på. Huvudmannen har härvid framhållit att varken Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen har funnit några risker kopplade till huvudmannen eller dess verksamheter.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det av förarbetena framgår att även privata uttalanden och beteenden, såsom IA:s predikan i moskén, får beaktas vid riskbedömningen.

Utredningen visar visserligen inte att IA:s uttalande innefattar en uttrycklig uppmaning till att genomföra våldshandlingar eller att delta i väpnade konflikter. Däremot bedömer Skolinspektionen, mot bakgrund av CVE:s yttrande, att IA:s uttalande innehåller våldsbejakande dimensioner. I uttalandet framställer IA jihad [i betydelsen väpnad kamp] som någonting positivt, påtalar vikten av jihad samt uppmanar indirekt åhörarna att förmedla vikten av jihad till muslimska barn i hem och skolor. Genom dessa uttalanden får IA enligt Skolinspektionens bedömning i vart fall anses ha uppmuntrat till jihad. Även om IA i sin predikan inte uttryckligen uppmanar till att genomföra våldshandlingar eller att delta i väpnade konflikter, bedömer Skolinspektionen att det, utifrån IA:s språkbruk, citat och referenser, finns en risk att det finns åhörare som tolkar uttalandet som en uppmaning till väpnad kamp. Detta oavsett IA:s intentioner.

Skolinspektionen konstaterar härvid att IA har en auktoritetsställning i församlingen samt att det i samband med IA:s predikan fanns i vart fall 150–200 åhörare i moskén, däribland vårdnadshavare till elever på skolan. Av den video som huvudmannen skickat in framgår att det även fanns barn i moskén under predikan. Enligt egen uppgift närvarar IA också i skolverksamheten dagligen.

IA:s uttalanden om jihad är i sig allvarligt då det innehåller våldsbejakande dimensioner. Att IA uttalat det inför ovan nämnda åhörare och med beaktande av den auktoritetsställning som IA har, både i församlingen och genom sin närvaro i skolverksamheten, gör Skolinspektionen bedömningen att det finns sådana konkreta omständigheter som medför att det finns en konkret risk att elever vid skolan kan komma att utsättas för påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter. Detta även om bakgrunden till uttalandena varit den hätska stämning som enligt huvudmannen uppstod i moskén samt att det, såvitt framgår av utredningen, endast skett vid ett tillfälle. Enligt Skolinspektionens bedömning hade IA kunnat avvärja situationen på ett annat sätt än att göra uttalanden om jihad i den betydelse som gjordes.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen sammantaget att IA inte är lämplig att bedriva tillståndspliktig skolverksamhet.

*Lämplighetsbedömning av den juridiska personen och övriga personer i
Ledningskretsen*

Vad gäller den juridiska personen Stiftelsen Växjö Islamiska Skola samt styrelseledamöterna OA, AI, NH och HT bedömer Skolinspektionen att det inte har framkommit annat än att dessa uppfyller författningarnas krav avseende lämplighet.

Insiktsprövning

Vad gäller insikt har det av utredningen i ärendet inte framkommit annat än att ledningskretsen uppfyller författningarnas krav i detta avseende.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Växjö Islamiska Skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller lämplighet. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Växjö Islamiska Skola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

X Magdalena Kocan

Beslutsfattare

Signerat av: Magdalena Kocan

I ärendets slutliga handläggning har även utredare och regionjurist medverkat.

Kopia till:

Alvesta kommun

Växjö kommun